

Ministerstwo Infrastruktury
RPW/43519/2024 P
Data: 2024-07-31

POLSKI ZWIĄZEK DZIAŁKOWCÓW
STOWARZYSZENIE OGRODOWE
Jednostka Krajowa

00-728 Warszawa ul. Bobrowiecka 1, Nr KRS 0000293886; NIP 526-00-07-711; prezespd@pzd.pl
tel. 22 101 34 44; fax 22 101 34 60

L dz. 6012/2024

Warszawa, 31 lipca 2024 r.

Pan Dariusz Klimczak
Minister infrastruktury

Szanowny Panie Ministrze.

Zwracamy się do Pana z prośbą o poparcie dla idei nowelizacji ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Inicjatywa – opisana w uchwale nr 6/XIX/2023 Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców (PZD) z dnia 12 lipca 2023 r., - ma na celu usunięcie oczywistej luki w prawie i uregulowanie sytuacji prawnej ok. 140 000 działkowców, którzy (potencjalnie) mogą dokonywać poboru wody z ujęć zlokalizowanych na indywidualnych działkach w rodzinnych ogrodach działkowych (ROD). Przedłożona uchwała zawiera propozycję nowelizacji wraz z uzasadnieniem.

Szanowny Panie Ministrze

W obecnym stanie prawnym, działkowiec posiadający urządzenie służące poborowi wody na działce (np. tzw. abisynkę) jest jego właścicielem (art. 30 ust. 2 ustawy z 13 grudnia 2013r. o rodzinnych ogrodach działkowych). Działkowiec nie jest jednak objęty preferencją przewidzianą dla zwykłego korzystania z wód, gdyż nie zalicza się do kategorii podmiotów będących właścicielem gruntu w rozumieniu ustawy Prawo wodne. Skutkuje to dla niego koniecznością realizacji szeregu obowiązków administracyjnych i ponoszenia ciężarów finansowych - wynikających z procesu pozyskania pozwolenia wodnoprawnego i zakupu urządzeń służących opomiarowaniu. Generuje to również obowiązki po stronie administracji publicznej, których koszty niewątpliwie nie znajdują pokrycia w przychodach z tytułu opłat wodnych. Z szacunkowych danych wynika, że średni pobór na działce wynosi ok. 29 m³ rocznie, co oznacza opłatę wodną na poziomie 3 zł. Istnieją oczywiste przesłanki by stwierdzić, że stan ten jest następstwem przeoczenia ustawodawcy i wymaga jego działania.

Przedłożona przez PZD propozycja przewiduje zatem dodanie ust. 5 do art. 33 ustawy prawo wodne, w brzmieniu: „*W zakresie poboru, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, przepisy*

dotyczące właściciela gruntu stosuje się odpowiednio do działkowca dokonującego poboru wody przy pomocy urządzenia stanowiącego jego własność zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych.” Zaliczenie działkowca (posiadającego własne urządzenie do poboru wody na działce) do kategorii osób uprawnionych do zwykłego korzystania z wód, zniesie obowiązek pozyskania pozwolenia wodnoprawnego, opomiarowania ujęcia oraz składania deklaracji. Warto podkreślić, że nowelizacja nie wpływa na obowiązek uiszczania opłat wodnych za pobór ujęć z ogrodowych – czyli służących zaspokajaniu potrzeb całego ogrodu – obejmie wyłącznie ujęcia indywidualne.

Uzasadnienie naszej propozycji opiera się na kilku kluczowych argumentach:

1. Zgodności z ogólnymi regułami: w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych cel, w jakim działkowiec dokonuje poboru wody w ROD, uzasadnia zaliczanie go do poboru na potrzeby własnego gospodarstwa domowego. Tym samym spełnia przesłanki przedmiotowe przypisane zwykłemu korzystaniu z wód. Wydaje się oczywiste, że swoista dyskryminacja działkowców w tym zakresie wynika wyłącznie z przeoczenia ustawodawcy - braku uwzględnienia szczególnych rozwiązań prawnych przewidzianych w ustawie o ROD - a nie z intencji ograniczenia praw działkowców.

2. Zmniejszenia obciążeń finansowych działkowców, które nie znajdują odzwierciedlenia w przychodach publicznych: obecna ustawa generuje poważne koszty po stronie działkowców z tytułu pozyskania pozwolenia wodnoprawnego (koszt wykonania operatu wodnoprawnego liczony jest w tysiącach złotych) i nabycia urządzeń służących opomiarowaniu ujęcia. Poziom zużycia wody generuje zaś opłaty wodne na poziomie ok. 3 zł. rocznie. Jest oczywistym, że obsługa administracyjna tego procesu przewyższy wpływy z tytułu opłat wodnych. Wprowadzenie proponowanej zmiany zmniejszy obciążenie administracji, pozwalając organom na skupienie się na bardziej istotnych kwestiach związanych z zarządzaniem zasobami wodnymi.

3. Zasadzie ochrony zaufania obywateli do państwa i do stanowionego prawa: Obecny stan wprowadza niepewność i ryzyko sankcji dla działkowców, którzy nieświadomie naruszają przepisy. Zmiana ustawy wyeliminuje stan niepewności prawnej wobec dziesiątek tysięcy obywateli.

4. Zgodności z polityką społeczną i środowiskową Państwa: ROD pełnią funkcję socjalną i realizują istotne zadania, spójne z polityką zrównoważonego rozwoju miast i ochrony bioróżnorodności. Ułatwienie działkowcom dostępu do wody wspiera realizację tych celów.

5. Zasada równości wobec prawa: Aktualne przepisy stawiają działkowców w mniej korzystnej sytuacji niż osoby władające gruntami bez tytułu prawnego (posiadaczy samoistnych).

Proponowana nowelizacja potwierdzi stan faktyczny, gdzie działkowcy już korzystają z wód na potrzeby swoich działek, a Wody Polskie odstępują od egzekwowania prawa w tym zakresie. Zmiana nie wpłynie negatywnie na finanse publiczne, a wręcz przyniesie

oszczędności poprzez redukcję kosztów administracyjnych związanych z egzekwowaniem obecnych przepisów.

Zwracamy uwagę, że temat ten jest nośny medialnie i społecznie. Luka w prawie, budzi kontrowersje, szczególnie w kontekście braku prawidłowej legislacji i poszanowania praw obywateli. Działkowcy, doceniając dotychczasowe gesty ze strony władz, nie mogą opierać swojej przyszłości na uznaniowości lub zaniechaniu egzekwowania przepisów. Nowelizacja ustawy Prawo wodne jest konieczna dla zapewnienia stabilności prawnej dziesiątek tysięcy obywateli.

Szanowny Panie Ministrze!

Przedkładając powyższe wystąpienie, Polski Związek Działkowców, jako organizacja zrzeszająca przeszło milion działkowców w całym kraju, deklaruje pełną gotowość do współdziałania nad wypracowaniem optymalnych rozwiązań legislacyjnych. Dlatego pozwalamy sobie również zaproponować spotkanie delegacji PZD z Panem Ministrem, w celu omówienia szczegółów postulowanej zmiany.

Sekretarz PZD

Izabela Ożegalska

Prezes PZD

Eugeniusz Kondracki

Załączniki:

1. Uchwała nr 6/XIX/2023 Krajowej Rady PZD z dnia 12 lipca 2023 r.
2. Dane dotyczące skali indywidualnego poboru wody na działkach w ROD

UCHWAŁA Nr 6/XIX/2023
Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 12 lipca 2023 r.

w sprawie zainicjowania działań skierowanych na nowelizację
ustawy Prawo wodne

Mając na uwadze zadania PZD w zakresie reprezentacji praw i interesów działkowców, działając na podstawie § 130 pkt 4) Statutu PZD, Krajowa Rada PZD postanawia:

§ 1

Uznać za zasadne podjęcie przez PZD starań o doprowadzenie do nowelizacji ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, które spowodują objęcie działkowca dokonującego poboru wody przy pomocy urządzenia stanowiącego jego własność zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, do kategorii podmiotów, do których stosuje się przepisy dotyczące zwykłego korzystania z wód w rozumieniu art. 33 ustawy prawo wodne.

§ 2

Założenia postulowanej zmiany ustawy prawo wodne oraz ich uzasadnienie zostały ujęte w dokumencie pt. „*Wystąpienie PZD w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*”, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

I WICEPREZES

Tadeusz Jarzębak

PREZES

Eugeniusz Kondracki

Wystąpienie PZD
w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. Prawo wodne

Przepis, którego dotyczy zgłoszenie

Art. 33 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne

Cel propozycji:

Zmiana ustawy prawo wodne (Upw) skutkująca zrównaniem sytuacji prawnej działkowca, dokonującego na działce w ROD poboru wody na własne potrzeby przy wykorzystaniu urządzenia stanowiącego jego własność, z sytuacją „właściciela” gruntu w rozumieniu Upw (tj. właściciela, użytkownika wieczystego, posiadacza samoistnego gruntu) dokonującego poboru wody na ten sam cel.

Tekst nowelizacji

W art. 33 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295, 412 i 877.....) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„W zakresie poboru, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, przepisy dotyczące właściciela gruntu stosuje się odpowiednio do działkowca dokonującego poboru wody przy pomocy urządzenia stanowiącego jego własność zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych. (Dz. U. z 2014 r. poz. 40, z 2015 r. poz. 528 oraz z 2016 r. poz. 2260.....)”

Uzasadnienie postulowanej zmiany

Ustawa prawo wodne wprowadziła generalną zasadę odpłatności za usługi wodne, pod którym to pojęciem rozumie się m.in. pobór wód. Zmiany wprowadzone do Upw w 2017r. wynikały z potrzeby implementacji Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. *ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej*. Jednocześnie, korzystając z możliwości zapisanych w dyrektywie, Upw przewiduje preferencje dla pewnej kategorii poboru wód, w tym poboru mieszczącego się w ramach tzw. *„zwykłego korzystania z wód”*.

Jeżeli chodzi o preferencje stosowane do poboru mieszczącego się w ramach zwykłego korzystania z wód, zasadnicze znaczenie mają dwa rozwiązania zapisane w Upw:

- budowa instalacji służącej do poboru wody jest zwolniona z obowiązku pozyskania pozwolenia lub dokonania zgłoszenia wodnoprawnego (art. 395 pkt 5 pw).
- pobór wody jest zwolniony z opłat (stałej i zmiennej).

Pojęcie tzw. zwykłego korzystania z wód, zdefiniowano w art. 33 prawa wodnego, który stanowi:

„Art. 33.

1. Właścicielowi gruntu przysługuje prawo do zwykłego korzystania z wód stanowiących jego własność oraz z wód podziemnych znajdujących się w jego gruncie.

2. Prawo do zwykłego korzystania z wód nie uprawnia do wykonywania urządzeń wodnych bez wymaganej zgody wodnoprawnej.

3. Zwykłe korzystanie z wód służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego lub własnego gospodarstwa rolnego.

4. Zwykłe korzystanie z wód obejmuje:

1) pobór wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę;

2) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę.”

Zatem, aby mówić o zwykłym poborze wód, muszą być spełnione dwa rodzaje przesłanek, tj.:

a) przesłanki przedmiotowe:

- woda służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego lub własnego gospodarstwa rolnego,

- pobór wód ma następować w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę.

b) przesłanka podmiotowa:

– poboru wód dokonywać ma „właściciel gruntu” w rozumieniu prawa wodnego.

Jeżeli chodzi o pojęcie „zaspokajania potrzeb własnego gospodarstwa domowego lub własnego gospodarstwa rolnego”, to orzecznictwo sądów administracyjnych interpretuje je dosyć szeroko. Przyjmuje się bowiem, że *de facto* każdy pobór wód w wymiarze nieprzekraczającym 5 m³ na dobę, co do zasady, może być zakwalifikowany do tej kategorii. „Potrzeby własnego gospodarstwa domowego”, jakim posługuje się ustawodawca, obejmuje również potrzeby własne osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w takim rozmiarze, który nie narusza ograniczeń dostępu do wód, wynikających z art. 33 ust. 4 u.p.w., tj. poboru wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę, czy wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę.” (tak m.in. WSA w Szczecinie w wyroku w/s sygn. akt II SA/Sz 165/22, WSA w Rzeszowie w/s sygn. II SA/Rz 1391/18 i II SA/Rz 1389/18). Co więcej, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem NSA, pobór wód dokonywany na potrzeby nawadniania upraw w ROD, co do zasady, może być uznany za pobór na cele rolnicze (tak m.in. NSA w/s sygn. akt: II OSK 1098/20; II OSK 1099/20; II OSK 1334/20; II OSK 1789/20). Zatem istnieją oczywiste przesłanki, aby pobór wód, dokonywany przez działkowca w celu zaspokojenia jego potrzeb na działce w ROD, uznać za pobór na potrzeby zaspokojenia potrzeb własnego gospodarstwa domowego.

Jeżeli chodzi o kwestię wymiaru poboru wody z ujęcia na działce, to w przypadku indywidualnego działkowca spełnienie warunku poboru nieprzekraczającego (średniorocznie) 5m³ na dobę, wydaje się być oczywiste.

Mając powyższe na uwadze, zasadny jest wniosek, że pobór dokonywany przez działkowca przy pomocy własnych urządzeń na działce w ROD spełnia przesłanki przedmiotowe opisane w art. 33 ust. 4 Upw. Pomimo to działkowcy nie mogą skorzystać z preferencji przewidzianych dla zwykłego korzystania z wód. Problematyczna pozostaje bowiem kwestia ostatniej przesłanki zawartej w Upw, tj. spełnienia kryteriów podmiotowych. Analiza obowiązujących przepisów daje podstawy by stwierdzić, że wymogi ustanowione w tym zakresie, a skutkujące wyłączeniem działkowców z grona podmiotów uprawnionych do zwykłego korzystania z wód, zdają się być efektem przeoczenia ustawodawcy, a nie jego świadomego działania.

Mianowicie, w art. 33 ust. 1 Upw wskazano, że prawo do zwykłego korzystania z wód przysługuje właścicielowi gruntu. Jednak, z uwagi na zastrzeżenie zawarte w art. 17 ust. 1 pkt 1 Upw, rzeczywisty krąg osób objętych działaniem art. 33 ust. 1 Upw, jest znacznie szerszy. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 Upw *„Przepisy ustawy dotyczące właścicieli - stosuje się odpowiednio do posiadaczy samoistnych oraz użytkowników wieczystych, a w przypadku eksploatacji instalacji w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska - do prowadzącego instalację”*.

Na gruncie ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. o rodzinnych ogrodach działkowych (ustawa o ROD), za działkowca może być uznana osoba posiadająca prawo do działki wynikające z umowy dzierżawy działkowej. Zatem działkowcy z definicji są posiadaczami zależnymi wobec właściciela nieruchomości i nie spełniają warunków, które pozwoliłyby zakwalifikować ich do grona właścicieli w rozumieniu art. 17 ust. 1 pkt 1 Upw.

W obecnym kształcie Upw wyklucza zatem by pobór wód, dokonywany przez działkowca z urządzeń znajdujących się na jego działce, mógł być zakwalifikowany do zwykłego korzystania z wód. W konsekwencji działkowiec posiadający obecnie jakiegokolwiek ujęcie własne może być uznany za winnego naruszenia prawa i objęty sankcjami, o których mowa chociażby w art. 476 Upw (grzywna, ograniczenie wolności, areszt) oraz nakazem uiszczenia „karnych” opłat podwyższonych.

Istnieją oczywiste przesłanki, by przyjąć, że stan ten wydaje się być sprzeczny z koncepcją racjonalnego działania ustawodawcy.

Po pierwsze, obecnie Upw kształtuje sytuację działkowca (osoby legalnie władającej gruntem) w sposób mniej korzystny aniżeli osoby, która włada cudzą nieruchomością bez tytułu prawnego. W zakresie zwykłego korzystania z wód ustawa nadaje bowiem przywileje osobie, która z definicji nie legitymuje się żadnym prawem do nieruchomości - samoistnemu posiadaczowi.

Jak wskazano, art. 17 ust. 1 pkt 1 Upw stanowi, że: *„Przepisy ustawy dotyczące właścicieli - stosuje się odpowiednio do posiadaczy samoistnych oraz użytkowników wieczystych”*. Zgodnie z art. 172 Kodeksu cywilnego odpowiedni okres posiadania samoistnego nieruchomości wywołuje skutek w postaci nabycia własności z mocy prawa. Zatem postanowienia art. 33 ust. 1 w zw. z art. 17 ust. 1 pkt 1 Upw czynią

logicznym wniosek, że faktycznym beneficjentem tych przepisów będzie w istocie jedynie posiadacz samoistny, który nie nabył jeszcze własności nieruchomości i włada nią bez tytułu prawnego. Posiadacz samoistny władający nieruchomością przez czas określony w art. 172 kc stał się wszak jej właścicielem z mocy ustawy, więc nie ma potrzeby „odpowiedniego” stosowania do niego przepisów o własności.

Po drugie, biorąc pod uwagę całokształt systemu prawa należy uznać, że rozwiązania Upw w zakresie, w jakim mają zastosowanie do działkowców, są sprzeczne z pozostałymi regulacjami odnoszącymi się do ROD. Całokształt ustawowych rozwiązań dedykowanych ROD i działkowcom, uzasadnia przyjęcie, że ich celem było zmniejszenie obciążeń fiskalnych związanych z korzystaniem ze swobodnego prawa socjalnego, jakim jest prawo do korzystania z działki w ROD. Warto tu przywołać również preambułę do ustawy o ROD, gdzie ustawodawca podkreślił znaczenie działki, jako formy wsparcia socjalnego dla rodzin i zadeklarował zapewnienie warunków dla rozwoju ROD.

Po trzecie wreszcie, obecne rozwiązania Upw w tym zakresie należy postrzegać za wadliwe, jeżeli uwzględnić kryteria ekonomiczne, funkcjonalne i społeczne. Mianowicie dochody publicznoprawne (z tytułu opłat wodnych), jakie generować może urządzenie służące poborowi wód na działce w ROD, będą śladowe i niewątpliwie przekroczą koszty obsługi ich pozyskania, jakie wystąpią po stronie administracji publicznej. Co więcej, skala zjawiska (w skali kraju można zapewne mówić o kilkudziesięciu tysiącach ujęć), absorbować będzie znaczne zasoby po stronie administracji publicznej, pomimo że analogiczne działania wobec podmiotów klasyfikowanych przez Upw jako „właściciele gruntów” uznano za zbędne. Wreszcie, efektem obecnych przepisów jest ryzyko zastosowania środków karnych wobec osób, które w żaden sposób nie zawiniły obecnemu stanowi rzeczy, albowiem nie miały świadomości, że dopuszczają się działań (zaniechań), za które ustawodawca przewidział stosowanie sankcji. Z kolei zaniechanie stosowania prawa przez organy, na zasadzie ignorowania tego obszaru w prowadzonej działalności (co prawdopodobnie ma *de facto* miejsce aktualnie), należy postrzegać jako zjawisko wpływające degenerująco na funkcjonowanie państwa.

Mając powyższe na uwadze, zasadnym staje się postulat nowelizacji ustawy prawo wodne, która spowoduje zaklasyfikowanie poboru wody dokonywanego przez indywidualnego działkowca do zwykłego korzystania z wód. Efekt ten jest możliwy do uzyskania poprzez dodanie ust. 5 do art. 33 Upw, w brzmieniu: *„W zakresie poboru, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, przepisy dotyczące właściciela gruntu stosuje się odpowiednio do działkowca dokonującego poboru wody przy pomocy urządzenia stanowiącego jego własność zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych. (Dz. U. z 2014 r. poz. 40, z 2015 r. poz. 528 oraz z 2016 r. poz. 2260.....)”*

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o ROD *„Nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działce, wykonane lub nabyte ze środków finansowych działkowca, stanowią jego własność.”* Przepis ten wprowadza wyjątek od generalnej zasady *superficies solo cedit* i znajduje zastosowanie wyłącznie do dzierżawców działek w

rodzinnych ogrodach działkowych. Zastosowanie tego odesłania daje zatem ustawodawcy pewność precyzyjnego określenia krąg podmiotów, na które rozszerza stosowanie zwolnienia z obowiązku pozyskania zgód wodnoprawnych i uiszczania opłat za korzystanie z wód.

Nowelizacja pozostaje neutralna dla finansów publicznych. Koszty pozyskania od działkowców opłat wodnych możliwych do naliczenia na podstawie obecnie obowiązujących przepisów, najprawdopodobniej wręcz przewyższą wpływy z tytułu tych opłat. Zatem zasadnym jest stwierdzenie, że rozszerzenie na działkowców zwolnienia wynikającego z art. 33 w zw. z art. 17 ust. 1 pkt 1 Upw nie wpłynie negatywnie na finanse publiczne.

Szacunkowe dane nt. liczby działek, które mogą posiadać własne ujęcia wody - nie posiadają dostępu do zbiorczej sieci wodociągowej w ROD

Województwo	liczba ROD ogółem	liczba działek ogółem	I. ROD bez zbiorczego zaopatrzenia w wodę	% ROD bez zbiorczego zaopatrzenia w wodę	liczba działek bez dostępu do zbiorczej sieci wodociągowej	% działek bez dostępu do zbiorczej sieci wodociągowej
Dolnośląskie	515	147 554	267	52%	37069	25%
Kujawsko – Pomorskie	394	53 653	49	12%	6455	12%
Lubelskie	167	29 389	0	0%	0	0%
Lubuskie	191	44496	50	26%	9756	22%
Łódzkie	303	43 661	6	2%	797	2%
Małopolskie	234	27 514	99	42%	11041	40%
Mazowieckie	450	78 819	30	7%	3615	5%
Opolskie	103	38 187	58	56%	21182	55%
Podkarpackie	160	28 330	66	41%	11947	42%
Podlaskie	97	20 700	7	7%	1360	7%
Pomorskie	251	62021	29	12%	4173	7%
Śląskie	648	100491	23	4%	2248	2%
Świętokrzyskie	79	18 610	18	23%	7769	42%
Warmińsko – Mazurskie	241	48499	22	9%	8229	17%
Wielkopolskie	503	88880	76	15%	11131	13%
Zachodnio – Pomorskie	246	71065	24	10%	3 799	5%
SUMA	4 582	901 869	824	18%	140 571	16%